

Alte Drucke

**CATECHESIS || DAVIDIS || CHYTRÆI. || RECENS
RECOGNI=||TA, ET MVLTI DE-||finitionibus aucta. ||**

**Chyträus, David
Argentorati, 1589**

VD16 ZV 30868

TERTIVM PRAECEPTVM.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149135

doctrinam constanter profiteri, nec ab-
iicere eam propter terrores, odia, sup-
plicia, vel gratiam potentum, propter
hunc finem, vt Deo obtemperetur, &
ne vera Dei noticia in terris extingua-
tur.

*Extrema sunt, Defectio ab Euangelio, &
Perinacia in causis impijs.*

V. IVSIVRANDVM est inuocatio
veri Dei, qua petitur, vt sit testis, nos
vera dicere, & seuerè puniat mentien-
tes.

*Extrema sunt, Periuria & superstitiosa
obseruatio impiorum iuramentorum.*

TERTIVM

PRAECEPTVM.

*Memento vt diem Sabbati sancti
fices.*

Quae

*Quæ sunt bona opera in tertio
præcepto mandata?*

- I. S A N C T I F I C A T I O
*Sabbati, seu conseruatio ministe-
rij Euangelij.*
- II. *Fidelitas ministeriorum seu do-
centium.*
- III. *Diligentia auditorum.*
- IIII. *Reuerentia & obedientia erga
ministros.*
- V. *Liberalitas benignè contribuens
ad conseruationem ministerij.*
- VI. *Pia obseruatio Ceremoniarum
in Ecclesia.*

I. S A N C T I F I C A T I O S A B-
B A T I est, prælucente vero timore
Dei & fide, diem ministerio docendi
& ad-

& administrandi ceremonias diuinitus institutas destinatum, non prophanis, sed sanctis operibus, hoc est, docendæ & discendæ veræ de Deo doctrinæ, publicæ precationi, gratiarum actioni, vsui Sacramentorum, &c. tribuere : nec in ocium prorsus iners & ignauum, nec in corporis labores, aliosûe prophanos vsus à ministerio abducentes collocare.

Huic cognata virtus est CONSERVATIO MINISTERII EVANGELICI, quod est officium prædicandi in publico Ecclesiæ cœtu verbum Dei, & legitimè administrandi Sacramenta, institutum à Deo, vt per illud veram sui agnitionem, fidem, Inuocationem, & cæteras virtutes ipsi placentes accendat, & omnia beneficia Christi ac æternam salutem Euangelio credentibus impertiat.

*Peccatum pugnans cum tertio Præcepto est
prophanatio Sabbati, vel per neglectiōem &
contempnionem Ministerij vel supersticiosam
observa-*

*observationem Sabbati Iudaicam, aut transf
formationē ministerij in Regnum mundanum.*

II. FIDELITAS Docentium est
virtus, qua Ministri Ecclesiae, consci sibi
mediocris peritiæ doctrinæ Christianæ,
officia fidi dispensatoris mysteriorum
Dei omnia in docendo, arguendo, con
solando, exhortando, & veræ pietatis ac
omnium virtutum exemplo auditori
bus prælucendo, diligenter & sedulo
obeunt, & constanter tuentur.

*Extrema sunt Infidelitas vel ignara doctri
na, vel negligēs in officio, vel nimia anxietate
seu cogitatione propria imbecillitatis deferere
ministerium.*

III. DILIGENTIA Auditorum in
audienda & discenda doctrina, & cre
bro usu Sacramentorum.

*Extrema communia sunt, Negligentia &
Contemptus doctrinæ Sacramentorum, & Sus
perstitio.*

III. REVERENTIA ET OBE
DIENS

DIENTIA erga Ministros, in his qua ad Ministerium pertinent, & cum proponunt præcepta Dei, annunciant consolationem Euangelii, adhortantur ad bona opera, excommunicant contumaces, Luc. 10. Qui vos audit, me audit, Ebr. 13. Obedite Præpositis vestris & obtemperate; Ipsi enim vigilant pro animabus vestris, vt cum gaudio & non gementes officium suum faciant.

Extrema sunt contemptus & contumacia aduersus Ministros, & simulatio arte premens ministerium: & impia obedientia in corruptis doctrinæ aut traditionibus impijs.

V. Contributio ad conseruationem ministerii Euangelici, & alendos docentes in Templis & Scholis, sicut Israëlitarum quotannis viritum didrachmon, & primitias, decimas, primogenita, partes vicinarum, &c. Ministris Ecclesiæ sustentandis conferebant, & in Nouo Testamento Dominus ordinauit, vt, qui Euangelion annunciant, ex Euangelio viuunt.

Ex-

Extrema sunt, Nihil conferre, sed potius rapere bona Ministris Ecclesiae ab alijs attributa, vt multi Principes, Nobiles & Rustici Euangelici faciunt: aut profundere opes in Es picurea aut Idololatræ collegia Canonicorum vel Monachorum.

VI. PIA OBSERVATIO Cere-
moniarum, quæ institutæ sunt, vt per
eas innotescat alijs doctrina de Deo, &
sint signa Ecclesiae, & nerui publicorum
congressuum, vt omnia in iis decenter
& ordine gerantur.

*Extrema sunt, Impietas contemnens omnes
ceremonias publicas: & superstitiosa observa-
tio impiorum rituum.*

*Quid de Ceremonijs in Eccle-
sia sentiendum est?*

CEREMONIAE in genere sunt ge-
stus seu actiones externæ incurrentes in oculos
vel alios sensus, & ordinatæ ad certos fines.

Sunt q̃

*Suntq̃ alie diuinae, seu à DEO mandatae vel in veteri Testamento, vt circumcisio & sacrificia Mosaica, quae fuerunt signa promissionis & Typi beneficiorum Christi, & notae verae Ecclesiae, & vincula ac nerui publici minis-
terij: vel in nouo Testamento, vt Baptismus & Cœna Domini, quorum fines infrà recitabimus.*

Aliae ab hominibus in Ecclesia DEI institutae, quas Paulus traditiones humanas nominat, quae vel palàm pugnant & prohibita sunt verbo DEI, vt Inuocationes & cultus statuarum & hominum mortuorum, Missae pro defunctis, Indulgentiae, &c. vel sunt ADIAPHORAE, quas Deus in specie nec praecepit nec prohibuit, & quas sua natura liberum est seruare aut non seruare. Harum aliae sunt vtilis ad bonum ordinem & disciplinam seu paedagogiam rudiorum, & ad tranquillitatem & dignitatem publicorum congressuum ornandam, vt ordinatio temporum, locorum, lectionum, precum, cantionum, Catechesis seu Examen rudiorum, Ritus publicae ordinationis cū impositione manuum, Ritus copulationis sponsi & sponsae, deductiones funerum cum pijs canonicis,

*ricis, &c. Aliæ sunt ludicræ, vel etiam palam
superstitiosæ, ut ridicula gesticulationes sacris
ficulorum in sacris, processiones cum statuis,
circumductio Asini in die Palmarum, Depositi-
tio Crucis in sepulchrum & excubia, vestitus &
rasura Monachorum, &c.*

*Hos ritus etsi propter infirmos & indociles
aliquantisper vnâ seruare licet, ne subita aut
intempestiua abrogatione veterum rituum,
quibus assueuerunt, ab Euangelio deterreantur,
Rom. 14. Tamen nec his ludicris, nec ritibus
reuera adiaphoris assuenda est opinio, quod
sint iusticia coram Deo, aut cultus Dei per sese,
aut necessarij ad salutem, aut opera meliora
quàm ea, quæ Deus in Decalogo præcipit.*

*Cum præcepta Decalogi sint æterna &
immota, cur Lex de obseruatione
Sabbati à Christianis ab-
rogata est?*

*L E X de Sabbato partim Moralis est,
quod ad genus, hoc est, ad conseruationem
publici ministerii attinet: partim
Ceremonialis, scilicet quatenus ritum*

septimi diei præcipit, qui vnâ cum cæteris ceremoniis Mosaicis abrogatus, & in locum eius prima dies hebdomadæ substituta est, qua Christus Dominus ex morte resurrexit,

Q V A R T V M

P R A E C E P T V M.

Honora Patrem & Matrem.

Quid est Honor?

HONOR est comprobatio alterius, tribuens ei præstantiam propter diuinum aliquod bonum, & propterea reuerenter se ei subiiciens.

Quæ sunt virtutes seu bona opera quarti Præcepti?

- I. Pietas seu philostorgia.
- II. Iusticia vniuersalis seu obedientia erga leges.

III. In-